

แผนแม่บท

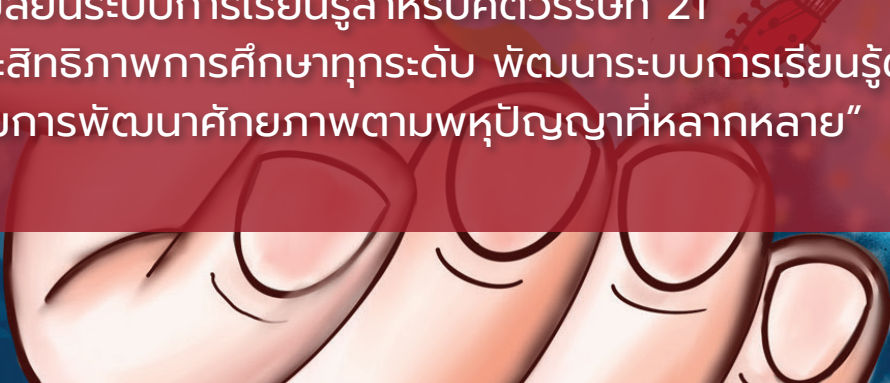
12

การพัฒนาการเรียนรู้

“ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21
เพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาระดับ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต
ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาที่หลากหลาย”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงการร่วมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นแนวหน้าเพื่อพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศ โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ (1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ (2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาที่ขึ้น ซึ่งแผนแม่บทฯ ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

การประเมินผลปฏิบัติการดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

120001

คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

จ.2

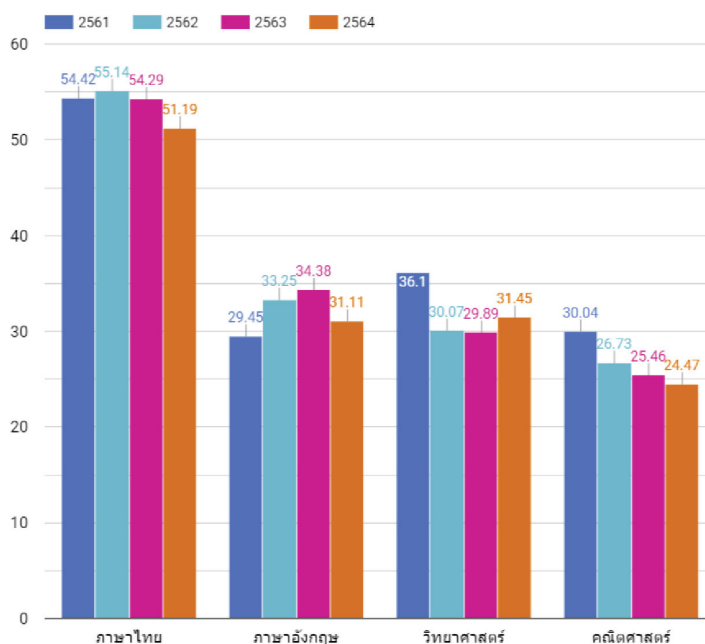
- 1) คะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เฉลี่ย 470 คะแนน
 - 2) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษาอยู่อันดับที่ 45
- สรุปสถานการณ์บรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565 พิจารณาจากคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ การประเมินใน พ.ศ. 2565 ใช้คะแนนจากการประเมินครั้งล่าสุด พ.ศ. 2561 ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 412 คะแนน ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2565 คือ 470 คะแนนอยู่ 58 คะแนน อย่างไรก็ตามการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล

มีการดำเนินการจัดสอบ 3 ปีครั้ง ประกอบกับสถานการณ์ โควิด 19 ส่งผลให้ต้องเลื่อนการจัดสอบการประเมินฯ ส่งผลให้ไม่มีค่าที่เป็นปัจจุบัน ประกอบกับ**อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา** ใช้การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ ด้านการศึกษา โดยใน พ.ศ. 2565 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 53 ขยับขึ้น 3 อันดับจาก พ.ศ. 2564 ที่อยู่ในอันดับ 56 อย่างไรก็ตาม ค่าอันดับปัจจุบันยังคงห่างค่าเป้าหมายที่อยู่ใน พ.ศ. 2565 ที่ต้องอยู่ในอันดับที่ 45 เมื่อพิจารณาทั้ง 2 ตัวชี้วัดแล้วยังห่างค่าเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้สถานการณ์อยู่ใน**ระดับวิกฤติในการบรรลุค่าเป้าหมาย**

- สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมคนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ลดลง พิจารณาจากคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยใช้ผลการประเมินเทียบเคียงจากค่าเฉลี่ยคะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ซึ่งในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยใน พ.ศ. 2561 มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาอยู่ที่ 37.50 และใน พ.ศ. 2564 มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาอยู่ที่ 34.57 โดยสามารถจำแนกคะแนนเฉลี่ยในแต่ละวิชา ได้แก่ (1) วิชาภาษาไทย 51.19 คะแนน (2) วิชาภาษาอังกฤษ 31.11 คะแนน (3) วิชาคณิตศาสตร์ 24.47 คะแนน และ (4) วิชาวิทยาศาสตร์ 34.45 คะแนน นอกจากนี้การพิจารณาจากคะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานแล้วยังมีการพิจารณาร่วมกับการจัดอันดับ**ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา** โดยใน พ.ศ. 2561 และ 2562 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 56 จากทั้งหมด 63 ประเทศ ต่อมาใน พ.ศ. 2563 อันดับได้ถูกปรับเพิ่มขึ้นหนึ่งอันดับเป็นอันดับที่ 55 จากทั้งหมด 63 ประเทศ และใน พ.ศ. 2564 อันดับได้ถูกปรับลดลงหนึ่งอันดับเป็นอันดับที่ 56 จากทั้งหมด 64 ประเทศ อย่างไรก็ตาม ใน พ.ศ. 2565 อันดับได้ถูกปรับเพิ่มขึ้น 3 อันดับ เป็นอันดับที่ 53 จากทั้งหมด 63 ประเทศ

ค่าเฉลี่ยคะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

- สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ในการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ (12) ประเด็นด้านการพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ.2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายระดับประเด็น คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้มีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จากเดิม **คะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ร่วมกับ อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษ** โดยได้มีการยกเลิกตัวชี้วัด **คะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์** และใช้ **การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาเพียงตัวชี้วัดเดียว** เนื่องจาก **คะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล เป็นส่วนประกอบหนึ่งในการคำนวณอันดับของ การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ** ซึ่งค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 40 โดยปัจจุบัน พ.ศ. 2565 ประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 53 ซึ่งส่งผลให้สถานการณ์อยู่ใน**ระดับวิกฤติในการบรรลุค่าเป้าหมาย**

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

120002

คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

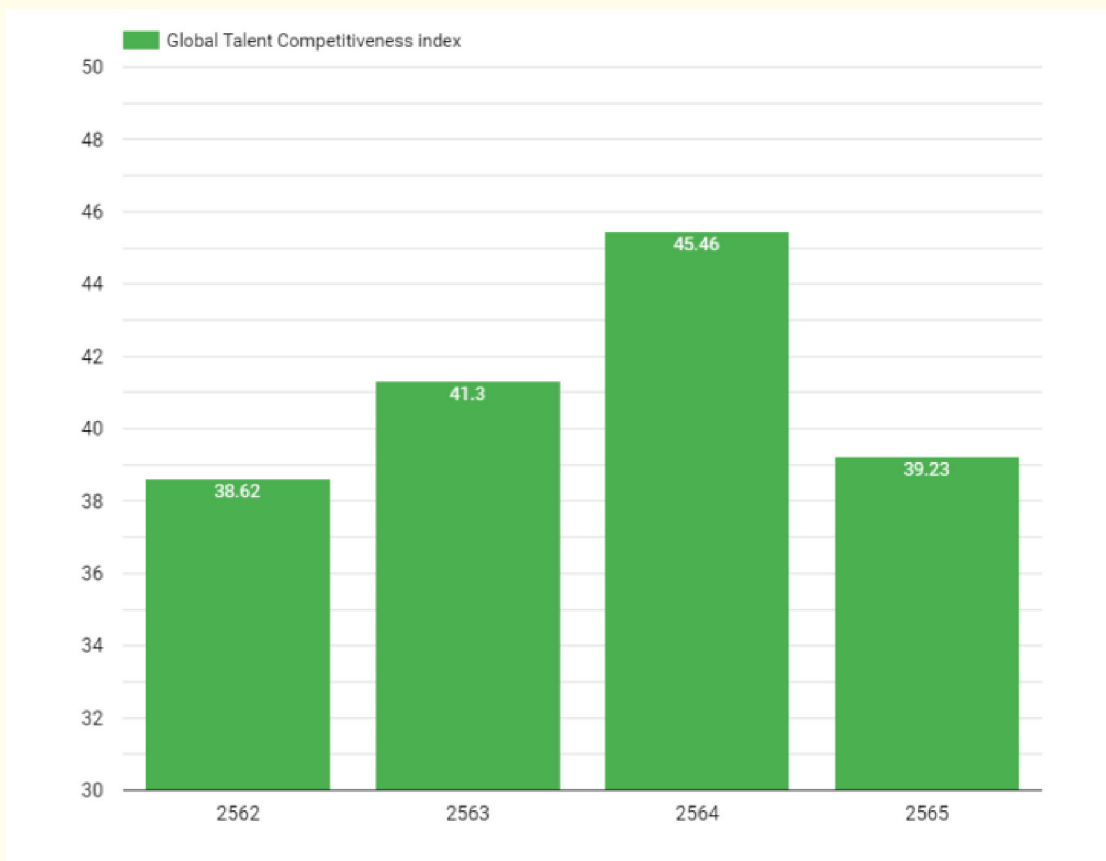
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (Global Talent Competitiveness Index :GTCI) ไม่น้อยกว่า 50.1 คะแนน

- สรุปสถานการณ์บรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565 พิจารณาจากคะแนนความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากล โดยใน พ.ศ. 2565 มีค่าคะแนน อยู่ที่ 39.23 คะแนน ลดลงจาก พ.ศ. 2564 ที่มีคะแนนอยู่ที่ 45.46 จำนวน 6.69 คะแนนซึ่งทำให้ไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 50.1 คะแนน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดด้านทรัพยากรมนุษย์เช่นเดียวกัน พบว่า อันดับของประเทศไทยใน พ.ศ. 2565 อยู่ที่อันดับ 45 จากทั้งหมด 64 ประเทศที่ได้รับการประเมิน ซึ่งลดลง 3 อันดับจากอันดับ 42 ใน พ.ศ. 2564 จึงส่งผลให้อยู่ใน**ระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย**

- สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ในภาพรวมคนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาค่อนข้างคงที่ โดยพิจารณาจากค่าใน พ.ศ. 2562 มีคะแนนความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากล อยู่ที่ 38.62 ซึ่งใน พ.ศ. 2562-2563 คะแนนมีการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยมีคะแนน 41.3 และ 45.61 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2565 คะแนนความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลมีการปรับลดลงเหลือ 39.23 คะแนน นอกจากนี้ยังสามารถเทียบเคียงกับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบันการจัดการนานาชาติในด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยในช่วง พ.ศ. 2561 – 2563 มีอันดับคงที่ในอันดับที่ 43 ซึ่งใน พ.ศ. 2564 มีอันดับเพิ่มขึ้นหนึ่งอันดับเป็นอันดับที่ 42 แต่ในปี 2565 มีอันดับลดลง 3 อันดับเป็นอันดับที่ 45

Global Talent Competitiveness Index

ที่มา: Global Talent Competitiveness Index, Adecco Group

- **สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570** ของแผนแม่บทฯ (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ.2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายจากเดิมที่ใช้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากลดีขึ้น (GTCI) ที่ต้องบรรลุ 56.63 คะแนนใน พ.ศ. 2570 เป็นสัดส่วนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการส่งต่อการพัฒนาตามศักยภาพหรือพหุปัญญา ต่อเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด โดยต้องบรรลุร้อยละ 60 ใน พ.ศ. 2570 เพื่อให้สามารถสะท้อนตามเป้าหมายที่ให้คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญามากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจุบัน **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระหว่างการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล** โดยจะมีข้อมูลพร้อมใช้งานภายใน พ.ศ. 2566

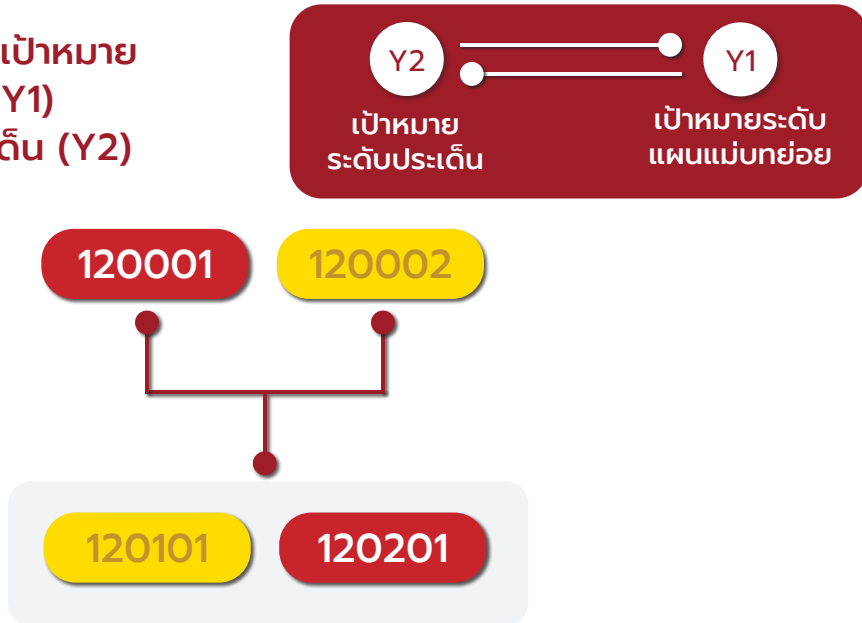
จากปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ และปัญหาการขาดความเข้าใจถึงความหลากหลายของพหุปัญญาของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน จึงเป็นประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทระดับประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ (1) **ความพร้อมด้านทรัพยากรของโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ห่างไกล** คุณภาพของครูผู้สอน ทักษะการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อดิจิทัล ต้องเร่งพัฒนาการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มอื่น ๆ อาทิ ระบบออนไลน์ ระบบดาวเทียมซึ่งยังคงมีข้อจำกัดในด้านความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน โดยเฉพาะในครัวเรือนยากจนที่ขาดแคลนคอมพิวเตอร์และสมาร์ทโฟนที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ และ (2) **ความเข้าใจและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา** สังคมยังมีค่านิยมให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศด้านวิชาการขาดความเข้าใจถึงความหลากหลายของพหุปัญญาของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน รวมถึงยังขาดการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดที่สะท้อนเป้าหมายของพหุปัญญาได้อย่างชัดเจน

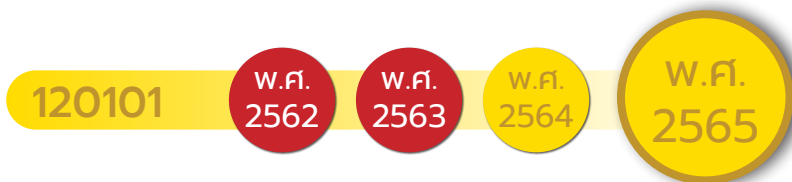
แผนแม่บทฯ ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้

ประกอบด้วย 2 เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย โดยมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) กับเป้าหมายระดับประเด็น (Y2)

*สถานการณ์บรรลุเป้าหมายประจำปี 2565

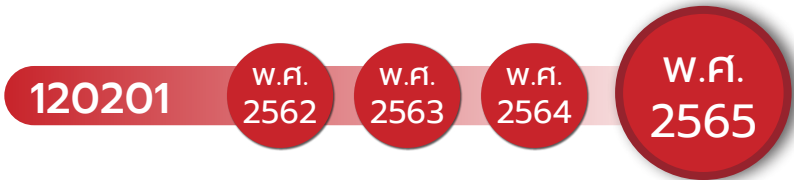

คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 ได้แก่ สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติร้อยละ 50 อัตราความแตกต่างของคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลงร้อยละ 20 และอัตราการเข้าเรียนสุทธิตระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 80

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561-2565 ภาพรวมคนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 ค่อนข้างคงที่ พิจารณาจากการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2563 ทดแทนตัวชี้วัดสัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ โดยได้มีการดำเนินการให้มีการทดสอบฯ ครั้งที่ 1 ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2565 โดยมีผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบและประเมินฯ ดังกล่าว ในแต่ละวิชา ซึ่งมีจำนวน 4 วิชา ดังนี้ (1) วิชาการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จำนวน 28,551 คน (2) วิชาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 9,910 คน (3) วิชาการ

ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จำนวน 23,136 คน และ (4) วิชาชีพครู จำนวน 15,232 คน ในส่วนของอัตราความแตกต่างของคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากลในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ในปี 2565 สะท้อนจากคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานมัธยมศึกษาปีที่ 3 พ.ศ. 2564 พบว่าผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติตามกลุ่มโรงเรียนจะยังคงพบความแตกต่างในด้านคุณภาพ การศึกษาของแต่ละกลุ่มโรงเรียนที่ยังคงมีอยู่อย่างมาก นอกจากนี้อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น โดยใน พ.ศ. 2565 พบว่า ใน พ.ศ. 2564 มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ที่ร้อยละ 69.5 ซึ่งอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2561 ที่มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ที่ร้อยละ 68.6 ยังคงห่างจากค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุร้อยละ 80 อยู่ ร้อยละ 10.5 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ตัวชี้วัดร่วมกัน จึงส่งผลให้อยู่ใน**ระดับใกล้เคียง** **ในการบรรลุเป้าหมาย**

ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2565 ได้แก่ สัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและมีการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาพหุปัญญา รายบุคคล และสัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา อยู่ที่ร้อยละ 10

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561-2565 ภาพรวมประเทศไทยมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา ยังขาดความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ โดยพิจารณาจากสัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและมีการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล เทียบเคียงโดยใช้จำนวนโรงเรียน จำแนกตามจุดเน้นการสอน โดยใน พ.ศ. 2564 มีจำนวนสถานศึกษาภายใต้สังกัดต่าง ๆ ทั้งสิ้น 37,648 แห่ง (ครอบคลุมโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา แต่ไม่รวมสถานศึกษาเอกชน) ซึ่งจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการและการศึกษาเฉพาะทาง ประกอบด้วย โรงเรียนสามัญศึกษาทั่วไป 36,712 แห่ง (โรงเรียนดุริยางค์ 3 แห่ง รวมทั้งโรงเรียนที่เน้นการสอนด้านวิชาชีพเฉพาะทางกว่า 100 แห่ง) สถาบันอาชีวศึกษา 872 แห่ง โรงเรียนเน้นกีฬา 28 แห่ง โรงเรียนเน้นนาฏศิลป์ 18 แห่ง (โรงเรียนช่างศิลป์ 3 แห่ง) และโรงเรียนเน้นวิทยาศาสตร์ 18 แห่ง โดย จำนวนสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะทางยังมีจำนวนไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ และ**สัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา ไม่มีการเก็บข้อมูล** ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาทั้ง 2 ตัวชี้วัดร่วมกัน จึงส่งผลให้สถานการณ์อยู่ใน**ระดับวิกฤติในการบรรลุค่าเป้าหมาย**

แผนแม่บทย่อย

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติร้อยละ 50 อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลงร้อยละ 20 และอัตราการเข้าเรียนสุทธึระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 80

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับระบบการศึกษาและการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและทักษะที่จำเป็น ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ พัฒนาระบบการเรียนรู้ เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด ทบทวน ไตร่ตรอง การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยปัจจัยสำคัญหลักสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางทุกระดับและทุกประเภท มีหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและประเทศ หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย มีการประกันคุณภาพจัดการศึกษา มีหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสอดคล้องกับการประกอบอาชีพ พัฒนาครูผู้สอน ให้เป็นผู้สอนยุคใหม่ที่มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลิตครู อัตรากำลังครู /ผู้สอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ มีระบบการประเมินครูที่เน้นผลลัพธ์จากผู้เรียนเป็นหลัก พัฒนารูปแบบและระบบการเรียนรู้สนับสนุนการใช้ดิจิทัลเพื่อการศึกษา ส่งเสริมรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติและทักษะอาชีพ มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย พัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาทิ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากทุกภาคส่วน และการมีส่วนร่วมของชุมชนและครอบครัว

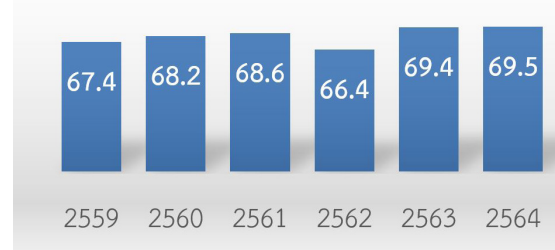

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ในห้วง 5 ปีที่ผ่านมาพบว่า มีสถานการณ์พัฒนาในระดับคงที่ พิจารณาจากตัวชี้วัดอัตราการเข้าเรียนสุทธิตระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน พ.ศ. 2564 อยู่ที่ร้อยละ 69.5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 69.4 ใน พ.ศ. 2563 แต่ยังคงค่อนข้างห่างจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ต้องบรรลุร้อยละ 80 ใน พ.ศ. 2565 รวมทั้งอัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนที่ต้องลดลงร้อยละ 20 ใน พ.ศ. 2565 เนื่องจากใน พ.ศ. 2564 ยังไม่ได้มีการทดสอบ PISA ซึ่งยังคงต้องใช้ผลคะแนน PISA 2561 ซึ่งคะแนนภาพรวมคะแนนลดลงจาก พ.ศ. 2558 และหากพิจารณาอัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดและกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า มีความแตกต่างกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเทียบเคียงเพิ่มเติมจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานมัธยมศึกษาปีที่ 3 พ.ศ. 2564 พบว่าคะแนนเฉลี่ยในทุกวิชาลดลงจาก 36.03 ใน พ.ศ. 2563 เป็น 34.57 คะแนน และหากจำแนกผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติตามกลุ่มโรงเรียนจะยังคงพบความแตกต่างในด้านคุณภาพการศึกษาของแต่ละกลุ่มโรงเรียนที่ยังคงมีอยู่อย่างมาก โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนสูงที่สุดในทุกรายวิชายังคงเป็นกลุ่มโรงเรียนจุฬารัตน์มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 50 คะแนนในทุกวิชา โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์รองลงมาคือโรงเรียนสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กลุ่มโรงเรียนสาธิต) ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยที่ลดลงจากปีก่อนหน้า โดยมีคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ลดลงจนต่ำกว่าร้อยละ 50 (45.22 คะแนน) ขณะที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม มีโรงเรียนครอบคลุม

อัตราการเข้าเรียนสุทธิตระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

■ อัตราการเข้าเรียนสุทธิตระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

นักเรียนมากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยมากที่สุด(52.13 คะแนน) โดยวิชาอื่น ๆ คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ขณะที่กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยใน 3 วิชาหลักคือ วิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษต่ำกว่าร้อยละ 30 คะแนน สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาที่ยังมีความแตกต่างกันมากในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไปรวมถึงตัวชี้วัดการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2563 ซึ่งสะท้อนทดแทนตัวชี้วัดสัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ โดยได้มีการดำเนินการให้มีการทดสอบฯ ครั้งที่ 1 ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2565 โดยมีผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบและประเมินฯ ดังกล่าว ในแต่ละวิชา ซึ่งมีจำนวน 4 วิชาดังนี้ 1) วิชาการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จำนวน 28,551 คน 2) วิชาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจำนวน 9,910 คน 3) วิชาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จำนวน 23,136 คน และ 4) วิชาชีพครู จำนวน 15,232 คน และขณะนี้

ระหว่างการดำเนินการจัดการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ครั้งที่ 2 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ประกอบกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานมัธยมศึกษาปีที่ 3 พ.ศ. 2564 ซึ่งสะท้อนเทียบเคียงอัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน พบว่ามีค่าลดลงเล็กน้อย จึงส่งผลให้อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย 2 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ประกอบกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานมัธยมศึกษาปีที่ 3 พ.ศ. 2564 ซึ่งสะท้อนเทียบเคียงอัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน พบว่ามีค่าลดลงเล็กน้อย จึงส่งผลให้อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อมุ่งยกระดับทักษะครูผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพครูและกระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อาทิ โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตามทักษะศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาศักยภาพครูแกนนำและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อขยายผลการให้บริการวิชาการด้านหลักสูตร สื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสะเต็มศึกษา โครงการเพิ่มศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โครงการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ โครงการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อ

เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (Innovations For Thai Education : IFTE) นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย และโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาคอมพิวเตอร์ รวมถึงการดำเนินโครงการในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ โครงการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย โครงการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ รองรับการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ห้องเรียนเสมือนจริงบนแพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบดิจิทัล สำหรับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของคนทุกช่วงวัย โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้แนวใหม่ในชุมชนเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้สาธารณะออนไลน์ของประเทศไทย Public Learning Portal และโครงการ “แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัย”

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าผ่านการดำเนินงานในหลายโครงการ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 เป็นประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านการศึกษาและต่อตัวนักเรียนโดยตรงโดยมีเด็กนักเรียนจำนวนมากเกิดภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย รวมถึงปัญหาการพัฒนาทางกายและทางจิตใจ จากการเรียนออนไลน์ในช่วงที่ผ่านมาเนื่องจากความพร้อมของทรัพยากร/อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในการเรียน และความพร้อมของครูผู้สอน รวมทั้งปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้นรอยต่อ (ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3)

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปฏิรูประบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทางกายและจิตใจที่หลากหลายสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย เพื่อฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กนักเรียนที่ยากจนและด้อยโอกาส รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามเด็กที่หลุดออกนอกระบบการศึกษา และกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยง รวมทั้งมีมาตรการในการป้องกันการหลุดนอกระบบของเด็กนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียนซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ การเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียน และสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนสำหรับรองรับการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทกับภาคการศึกษามากขึ้น และเป็นการรองรับการเรียนรู้ในช่วงวิกฤตจากโรคระบาดในอนาคตได้ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะครูและ

ในกลุ่มเด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจน ซึ่งจากข้อมูลจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2564 ชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันมีนักเรียนยากจนและด้อยโอกาส 1.9 ล้านคน ที่มีโอกาสหลุดจากระบบการศึกษา โดยจากสถานการณ์โควิด 19 ทำให้มีนักเรียนยากจนเพิ่มขึ้นถึง 3 แสนคน ขณะที่กระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ยังมีความท้าทายที่สำคัญในรูปแบบเดิม อาทิ ความพร้อมด้านทรัพยากรของโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ห่างไกล สมรรถนะของครูผู้สอนสู่การเป็นครูยุคใหม่ การขาดข้อมูลที่สามารุสสะท้อนคุณภาพของผู้สอนในระบบรวมถึงระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่ม

บุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทั้งระบบ และเร่งดำเนินการทดสอบสมรรถนะครูรายสาขาที่สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะครูที่อยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้วเพื่อประกันคุณภาพของครูและพัฒนาครูผู้สอนไปสู่การเป็นครูยุคใหม่และสะท้อนคุณภาพของครูได้อย่างชัดเจน การวิจัยและสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการศึกษา และควรขยายผลระบบการศึกษาที่มีคุณภาพไปให้ทั่วถึงผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา อาทิ การจับคู่โรงเรียนพี่เลี้ยง การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดสรรครูและการผลิตครูที่มีคุณภาพให้ไปสอนในท้องถิ่น การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น(12)การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ.2566-2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายแผนแม่บทย่อยคนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น ได้มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัด จาก เดิม 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ (2) อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน และ (3) อัตราการเข้าเรียนสุทธาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็น เหลือเพียง เหลือ 2 ตัวชี้วัดได้แก่ (1) ดัชนีการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และ (2) สัดส่วนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานร้อยละ 50 ขึ้นไปของคะแนนเต็มใน 4 วิชาหลัก ได้แก่ (1) วิชาภาษาไทย (2) วิชาภาษาอังกฤษ (3) วิชาคณิตศาสตร์ และ (4) วิชาวิทยาศาสตร์ ต่อจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้ารับการทดสอบ โดยในสถานการณ์ปัจจุบันตัวชี้วัด **สัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ** จะสะท้อนเทียบเคียงจากข้อมูลการทดสอบสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐานวิชาชีพครู 4 ด้าน ได้แก่ 1) วิชาการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2) วิชาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) วิชาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และ 4) วิชาชีพครู ซึ่งยังไม่สามารถเปรียบเทียบกับมาตรฐานนานาชาติได้รวมทั้งการดำเนินงานดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการในพ.ศ.2564 เป็นเป็นปีแรก และยังไม่มีการกำหนดให้มีการทดสอบดังกล่าวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในระบบแต่เดิม โดยขณะนี้ดัชนีการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำ และประเมินผล โดยมีค่าเป้าหมายต้องไม่น้อยกว่า

60 ใน พ.ศ. 2570 ซึ่งคาดว่าจะพร้อมใช้งานใน พ.ศ. 2566 และตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย **อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ลดลงร้อยละ 20** เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้การทดสอบ PISA รอบ พ.ศ. 2564 เลื่อนทดสอบเป็นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565 ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างประมวลผล รวมทั้งมีการดำเนินงาน 3 ปีครึ่ง ในห้วงถัดไปค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ตามที่ ได้มีการดำเนินการเปลี่ยนค่าเป้าหมายเป็นสัดส่วนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานร้อยละ 50 ขึ้นไปของคะแนนเต็มใน 4 วิชาหลัก ได้แก่ (1) วิชาภาษาไทย (2) วิชาภาษาอังกฤษ (3) วิชาคณิตศาสตร์ และ (4) วิชาวิทยาศาสตร์ ต่อจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้ารับการทดสอบ ซึ่งสามารถประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและสะท้อนเป้าหมายได้ชัดเจนมากกว่า โดยสถานการณ์ปัจจุบันใน พ.ศ. 2564 มีข้อมูล สัดส่วนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานร้อยละ 50 ขึ้นไปใน 4 วิชาหลักได้แก่ (1) วิชาภาษาไทย ร้อยละ 81.24 (2) วิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 9.78 (3) วิชาคณิตศาสตร์ร้อยละ 5.54 และ (4) วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 4.70 ซึ่งต้องบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในปี 2570 คือ วิชาภาษาไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 วิชาภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 วิชาคณิตศาสตร์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และวิชาวิทยาศาสตร์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ซึ่งเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับวิกฤติ อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย โดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กในครัวเรือนที่มีฐานะยากจน ค่าเป้าหมายดังกล่าวจึงมีความท้าทายมากขึ้น

แผนแม่บทย่อย

การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตาม ศักยภาพเพิ่มขึ้น

คำเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

สัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและ มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคลร้อยละ 10 และสัดส่วนเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญาร้อยละ 10

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย ประเทศไทย มีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา และการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตาม ศักยภาพเพิ่มขึ้น ภายใต้การตระหนักรู้ถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของ มนุษย์ที่ช่วยทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาและรักษา กลุ่ม ผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุน ให้เกิดอาชีพบนฐานพหุปัญญาอย่างมั่นคงและ ครอบคลุม โดยปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาสถานศึกษาที่รองรับการพัฒนา ศักยภาพตามพหุปัญญา การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง

พหุปัญญาของผู้สอน กระบวนการหรือกิจกรรมที่ ส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพตามพหุปัญญาของ ผู้เรียนการจัดทำระบบฐานข้อมูลและการบริหาร ข้อมูลพหุปัญญา การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับการสำรวจ/คัดกรอง/วัดระดับ/ติดตามและ ประเมินผลรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาพหุปัญญา อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานที่ ผ่านมา ยังมีความท้าทายที่โครงการส่วนใหญ่ยังให้ ความสำคัญกับพหุปัญญาแบบเดิม อาทิ วิทยาศาสตร์ กีฬา รวมถึงยังขาดกลไกรองรับการพัฒนาพหุปัญญา ด้านอื่น ๆ ทั้งระบบ

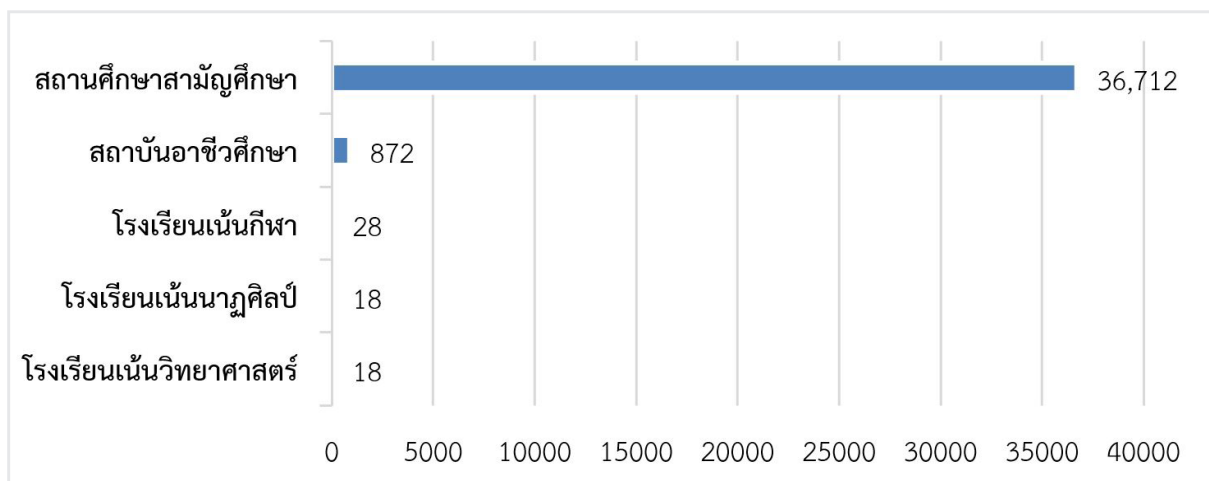

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ในห้วง 5 ปีที่ผ่านมา ยังคงมีสถานะการพัฒนาที่น่ากังวลอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเทียบเคียงจาก จำนวนโรงเรียนจำแนกตามจุดเน้นการสอนแทน โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาตามพหุปัญญาหลากหลายประเภท โดยใน พ.ศ. 2564 มีจำนวนสถานศึกษาภายใต้สังกัดต่าง ๆ ทั้งสิ้น 37,648 แห่ง (ครอบคลุมโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.)ในการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แต่ไม่รวมสถานศึกษาเอกชน) ซึ่งจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการและการศึกษาเฉพาะทาง ประกอบด้วย โรงเรียนสามัญศึกษาทั่วไป 36,712 แห่ง (โรงเรียนดุริยางค์ 3 แห่ง รวมทั้งโรงเรียนที่เน้นการสอนด้านวิชาชีพเฉพาะทางกว่า 100 แห่ง) สถาบันอาชีวศึกษา 872 แห่ง โรงเรียนเน้นกีฬา 28 แห่ง โรงเรียนเน้นนาฏศิลป์ 18 แห่ง

(โรงเรียนช่างศิลป์ 3 แห่ง) และโรงเรียนเน้นวิทยาศาสตร์ 18 แห่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยมีการรองรับการพัฒนาผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางความสามารถพิเศษระดับหนึ่ง แล้วรวมทั้งโรงเรียนสามัญศึกษาทั่วไปยังมีการแบ่งห้องเรียนตามความถนัดของผู้เรียนอาทิห้องเรียนเน้นวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนเน้นคณิตศาสตร์ อย่างไรก็ตาม จำนวนสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะทางยังมีจำนวนไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาจำนวนโรงเรียนจำแนกตามจุดเน้นการสอน พ.ศ. 2564 ซึ่งสะท้อนเทียบเคียงสัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล พบว่ามีค่าคงที่ จึงส่งผลให้อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย

จำนวนสถานศึกษาในประเทศไทย จำแนกตามจุดเน้นในการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2564

ที่มา : สถิติการศึกษาประจำปี 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ขสว.ใหญ่จะเป็นการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาระบบข้อมูลและแพลตฟอร์มในการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหลัก อาทิโครงการพัฒนาระบบคลังข้อมูลสารสนเทศสำหรับการประเมินผลและการวางแผนการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี โครงการ “การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงยุทธศาสตร์คลังข้อมูลและเหมืองข้อมูล พัฒนากลไก

และกระบวนการสืบค้นพหุปัญญาในผู้เรียนและเส้นทางสู่อาชีพ และโครงการ “แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัย” และมีการดำเนินโครงการในการส่งเสริมการนำร่องโรงเรียนต้นแบบพหุปัญญาผ่านโครงการ “1 มหาวิทยาลัย โรงเรียนต้นแบบตามพหุปัญญา” รวมทั้งมีการดำเนินโครงการในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ โครงการหลักสูตรแบบ Non Degree เพื่อพัฒนาทักษะแรงงานชั้นดีตอบโจทย์อุตสาหกรรม 4.0 และศูนย์การเรียนรู้เพื่อชุมชนพหุปัญญา

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาที่รองรับ พหุปัญญาหลากหลายประเภทและการส่งเสริมความสามารถพิเศษเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนยังคงต้องจัดตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการในการเรียนการสอนเป็นหลัก ทำให้ในทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยการแบ่งห้องเรียนตาม พหุปัญญาที่หลากหลายทำได้ยาก เนื่องจากโรงเรียนต้องมีความพร้อมในด้านทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา จึงทำให้ในทางปฏิบัติมีการกระจุกตัวเฉพาะในบางกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ ความรู้ความเข้าใจตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของบุคลากรทางการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอน ยังคงมีอยู่ในระดับจำกัด ประกอบกับ ค่านิยมและทัศนคติของสังคมไทยที่มีแนวโน้มใน

การยกย่องและให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศทางด้านวิชาการเป็นหลัก หรือการยกย่องคนเก่งยังคงเป็นการเน้นไปที่สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องมาจากสาขาอาชีพในการรองรับการทำงานในอนาคตยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้เกิดสถานการณ์การเร่งเรียนและเรียนหนักเพื่อสนับสนุนไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามค่านิยมของสังคมตั้งแต่อายุน้อย โดยขาดการคำนึงถึงความหลากหลายทางพหุปัญญา ด้านต่าง ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน นอกจากนี้ การติดตามการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายยังคงขาดการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตาม พหุปัญญาจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยการพัฒนาระบบข้อมูลทั้งระบบฐานข้อมูลพหุปัญญาแห่งชาติที่เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระบบเทคโนโลยีสำหรับการสำรวจ คัดกรอง วัดระดับ และติดตามผล ผู้เรียนการพัฒนาทางด้านแหล่งเรียนรู้ทั้งสถานศึกษาที่ส่งเสริมพหุปัญญาและสถานที่สาธารณะในการเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ การสร้างโมเดลต้นแบบและการส่งต่อการพัฒนาตามพหุปัญญา นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จ

ในทุกพื้นที่การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเข้ามาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามแนว ทาพหุปัญญารวมถึงการส่งเสริมการจ้างงาน และการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่อง พหุปัญญาทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และครูผู้สอน โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติว่าผู้เรียนที่เก่งไม่จำเป็นต้อง เก่งเฉพาะด้านวิชาการแต่เพียงเท่านั้น นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายโรงเรียน และมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการจัดการเรียน การสอนและเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อลดอุปสรรคในด้าน ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

พ.ศ. 2570
ตัวชี้วัดอยู่ระหว่างการจัดเก็บ

แผนแม่บทประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ.2566-2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ในเป้าหมายแผนแม่บทย่อย ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น ได้มีการปรับเปลี่ยนค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดจากเดิมสัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคลร้อยละ 10 และสัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญาร้อยละ 10 เป็น สัดส่วนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีข้อมูลส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญารายบุคคลต่อเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด ซึ่งต้องมีค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ใน พ.ศ. 2570 โดยสถานการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลจากตัวชี้วัดดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะพร้อมใช้งานภายใน พ.ศ. 2566

